

Verantwoorde verwerking Grote waternavel noodzakelijk

Uit de serie 'Invasieve exoten in Nederland'

Grote waternavel is een waterplant die vanaf de oever het water ingroeit. De grootte van de plant kan zorgen voor het belemmeren van de doorstroming van watergangen waardoor de waterafvoer in gevaar komt. Bestrijding is erg lastig vanwege de sterke hergroei. Deze soort is de enige vaatplant in Nederland waarvan de handel en het bezit verboden is volgens de Flora- en Faunawet. In het verleden kochten particulieren Grote waternavel voor in hun vijver. Door explosieve groei gooide men de plant vaak in nabijgelegen watergangen, waardoor de groene ruimte overwoekerde. Daarom mag de plant in Nederland niet meer verkocht worden als vijverplant door tuincentra vanwege deze nadelige eigenschappen. Het verwijderen en afvoeren van het plantmateriaal naar een composteerinrichting zorgt voor minimalisatie van risico's van verdere verspreiding, omdat de zaden tijdens het composteerproces worden afgedood.

Herkenning en verspreiding

Grote waternavel heeft een rond, niervormig en 5-lobbig blad met 1 insnijding tot de bladsteel. Niet te verwarren met gewone waternavel, die ondiepe inkepingen heeft. De plant wortelt in de oeverzone. Er komen witgroene bloemen aan de plant die in een klein schermpje staan. Op het water vormen de planten drijvende matten, die tot wel 30 cm boven het wateroppervlak kunnen uitgroeien.

Een invasieve exoot is een plant, boom of struik die van nature niet in Nederland voorkomt en een bedreiging vormt voor bijvoorbeeld de volksgezondheid of de biodiversiteit in de groene ruimte, zowel voor andere planten als dieren.

Verspreiding vindt plaats door het uitgroeien van afgebroken fragmenten plant tot een volwaardige plant. Ze kunnen al ontstaan uit 1 cm lange stengelfragmenten, maar alleen wanneer er een stengelknoop aanwezig is. De plant groeit enorm snel, vooral wanneer de temperatuur stijgt in de zomermaanden. Bij het bestrijden van grote waternavel moet de hele plant zo volledig mogelijk worden verwijderd. Dit gaat het best in het voorjaar als de planten nog klein zijn. Daarbij is het belangrijk om fragmentatie te voorkomen vanwege het weer kunnen terug groeien van de plant.

Vanuit de wetgeving is het onder bepaalde voorwaarden mogelijk om bepaalde stromen groenafval, waaronder berm- en slootmaaisel, op het (naastgelegen) land aan te brengen (Vrijstellingsregeling Plantenresten en Tarragrond). Dit lijkt een kosteneffectieve oplossing, maar is echter zeer onverstandig vanwege het risico op verspreiding van nog actieve zaden van de invasieve exoten. Daarmee lopen kosten in de toekomst alleen maar op omdat het probleem zich hierdoor uitbreidt.

Gecontroleerde verwerking

Gecontroleerde verwerking van Grote waternavel is dus belangrijk. Het verwijderen en afvoeren van het plantmateriaal naar een composteerinrichting is de meest kosteneffectieve, bewezen methoden om de risico's op verdere verspreiding te minimaliseren. Professionele composteerinrichtingen werken met (gecertificeerde) systemen van kwaliteitsborging. De combinatie van hoge temperaturen, optimale vochtigheid en regelmatige omzetting zorgt voor een adequate processturing. Dit proces zorgt voor hygiënisering van het composterend materiaal. Tijdens het composteerproces, dat gemiddeld twee tot drie maanden duurt, zijn temperaturen tussen de 55 tot 70 °C aanwezig. Onderzoek wijst uit dat onkruidzaden, die minimaal 3 dagen bij 55 graden in het composteerproces aanwezig zijn, worden afgedood.

In Nederland bestaat een uitgebreid netwerk van composteerinrichtingen. Een overzicht van inrichtingen waar u terecht kunt voor gecontroleerde compostering van invasieve exoten en andere organische reststromen, staat op www.bvor.nl of www.biomassawerven.nl.

Andere invasieve exoten in deze serie:

Japanse duizendknoop

Reuzenberenklauw

Reuzenbalsemien

Waterteunisbloem